

1. Η ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΑΠΟΤΥΧΙΑ ΤΗΣ ΜΕΤΑΠΟΛΙΤΕΥΣΗΣ

Μέσο: . . . . . ΤΟ ΒΗΜΑ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Ημ. Έκδοσης: . . . 06/11/2022 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 06/11/2022

Σελίδα: 46

Η μεγαλύτερη αποτυχία της Μεταπολίτευσης

**Αντώνης
Καμάρας**

Αν δεν ήμασταν αντιμετώπι με την αυξανόμενη επιθετικότητα της Τουρκίας, θα μπορούσαμε να καταλήξουμε στο απόλυτα ασφαλές συμπέρασμα για τη μεγαλύτερη αποτυχία της Μεταπολίτευσης: την ανικανότητα οικοδόμησης μιας διεθνώς ανταγωνιστικής οικονομίας που να εξασφαλίζει ευμάρεια και κοινωνική ασφάλεια στον πληθυσμό της χώρας.

Μια όμως που για τον πρόεδρο Ερντογάν η πολεμική αναμέτρηση με την Ελλάδα φαίνεται πλέον ως η μοναδική σανίδα σωτηρίας του, πρέπει να διαστειλούμε την κριτική μας αντίληψη. Πρέπει να συμπεριλάβουμε σε αυτή την αντίληψη την αποτυχία της μεταπολιτευτικής περιόδου να εξασφαλίσει τη χώρα από το χειρότερο δυνατό σενάριο ενός γενικευμένου πολέμου με την Τουρκία.

Η ικανότητα σε μέσα και εκπαίδευση των επαγγελματιών των Ενόπλων Δυνάμεων – του Πολεμικού Ναυτικού, της Πολεμικής Αεροπορίας και επίλεκτων μονάδων του Στρατού Ξηράς – έχει αυξομειωθεί στη μεταπολιτευτική περίοδο, ανάλογα

με τη δημοσιονομική και γεωπολιτική συγκυρία. Όμως η ποιότητα της εκπαίδευσης και εξοπλισμού των εφέδρων βαίνει διαρκώς μειούμενη: μείωση του χρόνου της θητείας τους, της απαιτητικότητας της εκπαίδευσής τους, του εύρους των ειδικοτήτων και του εξοπλισμού τους. Γιατί όμως αποδίδω το αίτιο της ανεπαρκούς εκπαίδευσης και εξοπλισμού των εφέδρων στη Μεταπολίτευση; Διότι οι Ενοπλες Δυνάμεις και η ίδια η θητεία αποτέλεσαν πυλώνες του αυταρχισμού μετά το πέρας του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, με κορύφωση τη δικτατορία. Για αυτόν τον λόγο, στη Μεταπολίτευση, η στρατιωτική ιεραρχία στερήθηκε της δημοκρατικής νομιμοποίησης που είναι απαραίτητη για την απαιτητική διαδικασία της μετατροπής νέων πολιτών σε ικανούς, έφεδρους στρατιώτες (βλ. Antonis Kamaras, «Beating the Authoritarian Legacy: Upgrading Conscription in Greece and Taiwan», *War on the Rocks*, 7 Σεπτεμβρίου 2022). Ετσι η θητεία διολίσθησε στην προσχηματική εκπαίδευση και σε ανεπαρκή εξοπλισμό και, σε έναν φαύλο κύκλο, εμπέδωσε την πεποίθηση στις ελίτ, στους στρατευμένους και

1. Η ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΑΠΟΤΥΧΙΑ ΤΗΣ ΜΕΤΑΠΟΛΙΤΕΥΣΗΣ

Μέσο: . . . . . ΤΟ ΒΗΜΑ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Ημ. Έκδοσης: . . . 06/11/2022 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 06/11/2022

Σελίδα: 47

στις οικογένειές τους ότι είναι ένας αναχρονιστικός θεσμός, περιθωριακής σημασίας για την εθνική άμυνα. Σε μια πρόσφατη, στέρεα τεκμηριωμένη ανάλυση της κατάστασης εκπαίδευσης των Ελλήνων νεοσυλλέκτων αναδεικνύονται όλα τα τεράστια κενά που έχει σωρεύσει αυτή η παρακαταθήκη της Μεταπολίτευσης (βλ. Σάββας Βλάσσης, «Βασική & Προκεχωρημένη Εκπαίδευση Νεοσυλλέκτου, Ελληνικός Στρατός και Επαγγελματικός Στρατός», «Δούρειος Ίππος», Σεπτέμβριος - Νοέμβριος 2022). Ενδεικτικά και μόνο αναφέρουμε ότι οι εφέδροί μας δεν εκπαιδεύονται στο:

- Πώς να παρέχουν πρώτες βοήθειες.
- Πώς να κάνουν περίπολο.
- Πώς να σπίνουν ενέδρες.
- Πώς να μάχονται σε κατοικημένους τόπους.
- Πώς να σκάβουν ατομικά ορύγματα.
- Πώς να προσανατολίζονται.

Αυτή η απαξία των εφέδρων μας μετακυλιέται στο σύνολο του συστήματος της εθνικής άμυνας, μια που:

- Αποθαρρύνει απαραίτητες επενδύσεις στον Στρατό Ξηράς. Γιατί να αγοράσεις εκατοντάδες τακτικά

drones, όταν οι εφέδροί μας που θα τα χρησιμοποιήσουν ξέρουν μόνο να φυλάνε σκοπιά και να κάνουν βολές; Και όμως τα drones συνοδεύουν πια και τις πιο μικρές μονάδες στο σύγχρονο πεδίο της μάχης στην Ουκρανία.

- Πώς μπορεί τα σύγχρονα τεθωρακισμένα του Στρατού Ξηράς, τα Leopard, να επιβιώσουν χωρίς να έχουν δίπλα τους ένα αξιόμαχο μηχανοκίνητο πεζικό αποτελούμενο κυρίως από εφέδρους;

- Πόση αξία έχει η αεροπορική μας υπεροχή, όταν δεν μπορεί να αξιοποιηθεί από έναν πολυάριθμο και καλά εκπαιδευμένο, στο σύνολό του, Στρατό Ξηράς;

- Τι μας κάνει να πιστεύουμε ότι στην πολύ πιθανή περίπτωση που το Πολεμικό Ναυτικό, η Πολεμική Αεροπορία και οι Ειδικές Δυνάμεις ανασχέσουν με επιτυχία μια αρχική τουρκική επίθεση, η τουρκική ηγεσία, για να αποφύγει την ταπείνωση της ισοπαλίας ή ήττας, δεν θα κλιμακώσει έναντι πια ενός ελληνικού Στρατού Ξηράς που δεν διαθέτει δεκάδες χιλιάδες άρτια εξοπλισμένους και εκπαιδευμένους εφέδρους; Η Μεταπολίτευση λοιπόν μας έχει καθηλώσει σε ένα μοντέλο εθνικής

άμυνας που έχει ξεπεραστεί από μια Τουρκία που, εκτός πλέον των ορίων του δυτικού στρατοπέδου, είναι διατεθειμένη να ρισκάρει γενικευμένο πόλεμο με την Ελλάδα. Αλλωστε, εμείς οι ίδιοι έχουμε δηλώσει ότι δεν θα δεχτούμε δεύτερα Ιμια, ότι αν προσπαθήσει η Τουρκία να μας ταπεινώσει σημειακά θα γενικεύσουμε τη σύρραξη. Για να έχει αποτρεπτικό βάρος αυτή η προειδοποίηση, πρέπει να είμαστε και ικανοί να κλιμακώσουμε και κάτι τέτοιο απαιτεί πασιφανώς την αναβάθμιση της εκπαίδευσης και εξοπλισμού των εφέδρων μας. Είναι κάτι τέτοιο όμως πολιτικά εφικτό; Ποιος είναι στη σημερινή συγκυρία ο πολιτικός αυτός χειρισμός που θα επιτρέψει στη χώρα να δραπετεύσει από τα δεσμά της Μεταπολίτευσης πριν αυτά τα δεσμά προξενήσουν ανήκεστο βλάβη; Η απάντηση σε αυτό το ερώτημα και μάλιστα άμεσα, θετική ή αρνητική, ίσως αποβεί η καθοριστικότερη εξέλιξη για το σύνολο της σχεδόν πενητηκονταετούς μεταπολιτευτικής περιόδου της χώρας μας.

**Ο κ. Αντώνης Καμάρας
είναι ερευνητικός συνεργάτης
του ΕΛΙΑΜΕΠ.**